

have vaakt Omhed og blide Tølelser hos mig, naar vi se hen til, hvorledes Fædrelandet, Grundloven, Befolkningens Ret til alle Sider i Lovgivningen og Ethrelsen er bleven krænket under det nuværende Regimente. De mene nu at kunne regne sig det til Fortjeneste, at jeg indtager denne Mindretals- eller Enkeltmandsstilling her i Salen, men det er en Misforstaaelse. De Herrer have Intet udrettet i denne Henseende. Vi, de Fleste af os, har jo nu i næsten en Menneskealder kjendt hinanden, og hvis de ville se paa Valgkortet, da vi begyndte at mødes, og se paa Valgkortet nu, kunne de Herrer vel pege paa deres egne Stredse og dog ikke ganske, men de ville vanskeligt kunne pege paa Kortet i dets Heshed som Vidnesbyrd om, at de have vundet frem siden. Jeg har været med til i Kamp mod de Herrer og deres Ansuelser at formaa Venstrevælgerne til at indse, at den Vej, de Herrer gik, var ikke den heldigste for Befolkningen, og endnu ser jeg ikke, at de Herrer og deres Ministerium har vundet nogenjohelst Laurbær, som de behøve her i Salen at prale af, naar de stole paa den Forsoningens, Mæglingens og Eftergiveness Aand, som er kommen til Stede. Det vil være tidlig nok at prale af Seiren, naar de have vundet den. Man kan ikke altid slutte fra visse Begivenheder, Vendinger og Stemninger i Salen her til det endelige Udfald. Nei, Fortjenesten for min særlige Stilling er ikke deres, den ligger i Vendingen, i Forandringerne i Oppositionens Stilling, saa det forekommer mig, at de ikke har noget særlig at være stolte af lige overfor mig som deres Modstander, selv om de tro, jeg er en slagen Mand. Jeg er nu ikke ganske enig for Overrigt i Udtalelser, der ere faldne om, at det skulde være urigtigt at fastholde Ansuelser, Grundfættninger, som man har tjent i et langt Liv, fordi man var og fremdeles er overbevist ei blot om deres Grundlovmæssighed, men ogsaa om deres store Betydning for det Folk, for hvilket man arbejder. Det er en Døgnbetragtning den, at hvad der i Diebliffet kan være behageligt, skal man ændre sig efter. Hvad saa? Om Enkelte arbejde blot paa deres Folks Forberedelse i politisk Henseende til en Gang at kunne gennemføre sin Ret, skulde det være mindre uegennyttigt end at lavere efter Stemninger og Forhold, eftersom Liden strider? Jeg vil derfor fraraade de Herrer at have nogenjohelst Bekymring for mig, jeg skal møde dem, hvor de ønske det til Forvar for mine Grundfættninger og min politiske Færd baade i Forhold til vor Frihed, vort Fædreland og vort Folk. Og naar de fire Herrer tro, at de gavne Noget

og Noget undtagen den rene Reaktion her i Landet ved den Stilling, hvortil de efterhaanden ere vøgede op i det politiske Liv og nu indtage her, saa tror jeg, de tage fejl, og at hvemjohelst der kommer til at skrive vor Historie — thi Historien, det indrømmer jeg, ser ofte ud, som den bliver skrevet til — vil komme til at indrømme dette, at slettere Afnit af vort Folks Liv have vi ikke havt, og slettere begrundet Fremfærd er der ikke vist mod Folket, end slet er ved det provisoriske Ministerium i de sidste 10 Aar. Hvad Historien iøvrigt vilde sige om selve Befolkningens Evne til Modstand, det skal jeg i Diebliffet lade staa hen.

Jeg har et Par andre Bemærkninger at gjøre lige overfor mine Modstandere i Oppositionen. Det ærede Medlem fra Vangeland (Brandes) svarede mig i Gaar med nogle Bemærkninger, og deri fremkom den Anklage imod mig til Forvar for ham, at jeg stod endnu paa det Standpunkt, han og hans Venner havde forladt. Jeg lader nu det staa hen til Doms her og hvorjohelst, om dette skal tjene til Skam for mig og til Ros for ham eller omvendt; men i hvert Fald er det ganske vist, at det ærede Medlem har tydelig betegnet det politiske Skjel mellem os, og er det saa skarpt, som han der antydede, og det maa jeg jo antage, saa veed jeg ikke, hvad der iøvrigt skulde binde os to sammen, de sidste Traade var dog en mulig Meningslighed i Politisk; men naar jeg staa paa det Standpunkt, han har forladt, saa veed jeg ikke, hvad vi iøvrigt have tilfælles. Jeg forstaaar nu bedre, hvorledes den Fanatisme mod mig kan være kommen frem i Stredse, der staa det ærede Medlem nær, efter at have hørt det Skudsmaal. Jeg skal ikke gaa dybere ind deri; det ærede Medlem henholdt sig iøvrigt til Flertallets Ordforer her i Salen og gik ganske ind under hans Betragtning, og det bliver mere end en personlig Bemærkning, det bliver for mig en saglig, jeg har at gjøre til ham. Det ærede Medlem (Holstein-Vedreborg) docerede, ikke i sidste, men i forrige Møde, at „Ministerspørgsmaalet“ er skudt til Side, og at dette er slet uden Bagtanke. „Vi have ikke draget dette Spørgsmaal frem og gjøre det ikke igjen. Det er dødt.“ Det er dødt! Dette er et Dekret paa Flertallets Begne her i Salen: det parlamentariske Spørgsmaal, Ministerspørgsmaalet, er dødt, det er forladt uden Bagtanke. Der tilføies, at det vil man vise baade i Ord og Gjerning. Hvad er det, der er dekretet dødt, og med hvilken Myndighed har man gjort det her paa Flertallets Begne? For det Første er det dødt, dette Spørgsmaal: dette Ministeriums Hjer-